

Dr. G. Tóth Viktória

A következőkben azokat a korai jeleket, tüneteket foglaljuk össze, amik ha nem kísérjük figyelemmel, és szükség esetén nem avatkozunk be, akkor részképesség gyengeségekhez, figyelem- és magatartászavarokhoz vezetnek. Külön figyelmet érdemelnek a rizikós gyerekek. Önáluk az elejétől fogva fokozott figyelemmel kell követni a fejlődésüket. Ez a csoport a következő:

- koraszülöttek,
- szülési problémások: elhúzódó szülés
köldök zsinór problémák
adaptációs zavarok
császárral születettek

Náluk oxigénhiányos állapot állhatott fenn, ami a további fejlődésükben zavarokat okozhat.

A bárki által észrevehető, megfigyelhető jelek három csoportba vannak felosztva:

1. Legfeltűnőbb, ha a gyermek elmarad kortársaitól a nagymozgás, a finommozgás, beszéd vagy a szocializáció terén. **A következőkben az időpontok azt jelentik, hogy tovább várni már nem szabad, szakemberhez kell fordulni.**

a.) Nagymozgások

- 6 hónapos kor – nem próbál forogni
- 13-15 hónapos kor – nem áll
- 18-20 hónapos kor – nem jár
- 2-2,5 éves kor – nem lépcsőzik váltott lábbal
- 3-4 éves kor – nem tud biciklizni (biciklihajtó mozgás)
- 4-5 éves kor – nem tud hintát hajtani

b.) Finom motorika

- 4 hónapos kor – nem figyel tárgyakat
- 8 hónapos kor – nem markol
- 11 hónapos kor – nem tud elengedni
- 12 hónapos kor – nem tud két ujjal fogni
- 15 hónapos kor – nem tud három tárgyat fogni
- 21 hónapos kor – nem tud kockával építeni
- 3-4 évesen – nem rajzol
- ha a gyerekek nem tud játszani

c.) Beszéd

- 3 hónapos korban: - még nem gögicsél
  - hangsorai szegényednek
  - gögicselési időszak csökken

Lányoknál		Fiúknál
- 18 hónapos korban	szavak megjelenése	24 hónapos
korban		
- 24 hónapos korban	beszéd beindulása nem kezdődik el	30 hónapos korban

Ha csak a szűk család érti, szintén szakemberhez kell fordulni.

2. Egy másik csoportba azok a tünet együttesek kerülnek, amit a szülők a gyermek egyéniségének tudnak be. Ezek azonban valamennyi gyermek anamnézisében is szerepelnek. Ráadásul ezek a tünetek a gyermek növekedésével „eltűnnek”, helyettük újak jelentkeznek.

a.) Csecsemőkorban a bioritmus nem áll be. Nappal alszik, éjjel sír, nem alszik. A fordított vagy zavart bioritmusú gyerekekből kerülnek ki az alvászavaros gyerekek – nehezen elalvó, korán kelő illetve éjjel sokszor felébredő.

b.) A lusta, rosszul szopó babáknak gondot okoz a szilárd táplálékra való átállás, nem szeretnek rágni. Velük később beszédindító és beszédjavító terápiákon találkozhatunk.

c.) A szülők réménél, a vigasztalhatatlan csecsemőknél a sírás csökken idővel, de a kódolási hibák miatt nehezen irányítható vagy új dolgokat rosszul tűrő, nehezen alkalmazkodó gyerek lehet. A bölcsődébe, óvodába történő beilleszkedésük elhúzódik, gyorsan neurotizálódnak.

d.) Csecsemő korban a kúszás-mászás kimaradt; ez szinte minden tanulási zavaros gyermek anamnézisében szereplő tünet.

3. És vannak olyan jelek, amelyekre a szülők büszkék; az ő gyerekük pozitív irányba tűnik ki a többiek közül.

- már 6-8 hónaposan jár,

- 1 éves kor körül már beszél,

2-3 éves korukra ezek a gyors pszichomotoros fejlődésű örökmozgók rengeteg információt gyűjtöttek be, mindent tudnak, mindent egyedül akarnak csinálni, mindenről van véleményük, minden érdekli őket. A rövid idejű találkozások alkalmával elbűvölik a felnőtteket, a szülők még büszkék rájuk, de a mindennapokban már fárasztóak.

És most az óvodások problémái következnek:

1. Az óvodás korú gyermekeknél a mozgásról és a test feletti uralom megszerzéséről a részletekre, a finom koordinációra, az integrációra, az értelem fejlődésére tevődik át a figyelem. A jelekből tünetek lesznek, a probléma egyre nyilvánvalóbbá válik. A nagymozgás területén az összerendezett mozgássorok kivitelezése: biciklizés, hintahajtás, a környezeti ingerekre való gyors reagálás, hirtelen irányváltás, gyors indítás megállás, és az ilyen típusú játékokhoz való hozzáállás, azaz a szenzomotoros integráció minősége árulkodó.

2. A figyelmetlen, többször visszakérdező, mindig mást csináló, a feladatokat autonóm módon megoldó, szelektív süket, felejtős (ja, elfelejtettem, hogy azt mondtad) gyerek egy részénél a beszéd észlelés-megértés zavara állhat fenn. Megerősíti gyanúunkat, ha az anamnézisükben gyakran szerepel elhúzóódó felső légúti hurut, középfülgyulladás, allergia, nyitott szájjal, horkolva alvás, nagy orrmandula.

3. A gyermekekben még megvan a megfelelni akarás, ezért a gyengébben működő teljesítményét a kompenzációs mechanizmusok javítják, így gyakran eléri a kívánt szintet, ugyanakkor azonban nem derül fény a gyengébb területekre. Bizonyos határokon túl a kompenzáció elégtelenné válik, ekkor jelentkeznek a másodlagos problémák, magatartási-érzelmi gondok: „inkább nem csinálom, nem akarom, mást akarok csinálni.” A tanuláshoz való viszony, beállítódás romlik.

4. Az iskolába kerülve már nyűg a tanulás, minden új információ feldolgozástól rettegenek. Mivel ezek a gyermekek egyáltalán nem értelmi fogyatékosok, sőt gyakran igen magas az intelligenciájuk. Ha nem lépünk közbe, nem szakítjuk meg az ördögi kört, elveszítjük az ország potenciális szürkeállomány használóinak egy részét.